

ویراست چهارم

برنامه نویسی به زبان

C++

عین الله جعفر نژاد قمی

علوم رایانه

عنوان و نام پدیدآور	سروشانه
وضعیت ویراست	برنامه‌نویسی به زبان C++ / تألیف عین‌الله جعفرنژاد قمی.
مشخصات نشر	ویراست چهارم
مشخصات ظاهری	بابل: علوم رایانه، ۱۳۹۰.
شابک	۵۱۶ ص.: مصور، جدول.
وضعیت فهرست‌نویسی	۹۷۸-۶۰۰-۲۰۵-۰۱۱-۳
یادداشت	فیپا
موضوع	کتابنامه
رده‌بندی کنگره	سی (زبان برنامه‌نویسی کامپیوتر)
رده‌بندی دیجیتال	QA ۷۶/۷۳/ ۹ ج ۲ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیجیتال	۰۰۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۳۷۸۶۳۶

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشانه بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تلفن: ۰۱۱-۳۲۶۰۷۷۲

www.olomrayaneh.net
بابل، صندوق پستی ۴۷۱۳۵-۸۹۱

علوم رایانه

برنامه‌نویسی به زبان C++ (ویراست چهارم)

تألیف: مهندس عین‌الله جعفرنژاد قمی

چاپ اول

تابستان ۱۳۹۰

شماره ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰ تومان

چاپ و صحافی: فرنگارزنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۵-۰۱۱-۳

نشانی ناشر: بابل، خیابان مدرس، جنب تأمین اجتماعی، مجتمع تجاری نیما، واحد ۵۴
حروفچینی و صفحه‌آرایی: علوم رایانه

فهرست مطالب

۴-۴. توابعی که هیچ مقداری را برنمی‌گردانند	۷۰
۴-۵. توابعی که یک مقدار را برمی‌گردانند	۷۳
۷۵ ..... ۲-۶. متغیرهای محلی و سراسری	
۷۷ ..... ۲-۷. بازگشتی (recursive)	
۸۱ ..... ۲-۸. کلاس‌های حافظه و حوزه‌ی متغیرها	
۸۴ ..... ۲-۹. نکته‌ای راجح به الگوی تابع	
۸۸ ..... ۳-۱. تابع inline	
۸۸ ..... ۳-۱۱. تابع همنام (function overloading)	
۹۰ ..... ۳-۱۲. آرگومان‌های فرضی	
۹۱ ..... ۳-۱۳. قالب‌های تابع (تابع کلی)	
۹۳ ..... ۳-۱۴. تابع کتابخانه‌ای ریاضی	
۹۶ ..... ۳-۱۵. ایجاد فایل سرآیند	
۹۷ ..... ۳-۱۶. پرسش‌ها	
۹۷ ..... ۳-۱۷. تمرین‌ها	
۹۸ ..... ۳-۱۸. پروژه‌های برنامه‌نویسی	
فصل چهارم : مقدمه‌ای بر کلاس‌ها و اشیا	
۹۹ ..... ۴-۱. نوع داده‌ی انتزاعی	
۹۹ ..... ۴-۲. کلاس‌ها و اشیا	
۱۰۱ ..... ۴-۳. تعریف کلاس و اسادر C++	
۱۰۳ ..... ۴-۴. محدودیت‌هایی در اعماق کلاس	
۱۰۴ ..... ۴-۵. نوشتن برنامه‌ی سی‌گرا	
۱۰۸ ..... ۴-۶. بسته‌بندی و کنترل دستیابی	
۱۱۱ ..... ۴-۷. قراردادن کلاس در فایل جداگانه	
۱۱۳ ..... ۴-۸. تکمیک واسط کلاس از بیان‌سازی آن	
۱۱۳ ..... ۴-۹. تابع سازنده (constructor)	
۱۱۹ ..... ۴-۱۰. مخرب‌ها (destructors)	
۱۲۴ ..... ۴-۱۱. پرسش‌ها	
۱۲۴ ..... ۴-۱۲. تمرین‌ها	
۱۲۵ ..... ۴-۱۳. پروژه‌های برنامه‌نویسی	
فصل پنجم : آرایه‌ها و رشته‌ها	
۱۲۶ ..... ۵-۱. آرایه‌های یکبعدی	
۱۲۸ ..... ۵-۲. مرتب‌سازی آرایه‌ها	
۱۴۰ ..... ۵-۳. جستجو در آرایه	
۱۴۴ ..... ۵-۴. آرایه‌های جنبه‌بعدی	

فصل اول : مقدمات زبان C++

۸..... ۱-۱. برنامه‌نویسی ساخت یافته	
۹..... ۱-۲. برنامه‌نویسی شی‌گرا	
۱۰..... ۱-۳. یک زبان شی‌گرا است	
۱۲..... ۱-۴. انواع داده‌ها	
۱۲..... ۱-۵. متغیرها	
۱۴..... ۱-۶. اعلام توابع	
۱۶..... ۱-۷. عملگرها	
۲۴..... ۱-۸. تبدیل انواع به طور ضمنی	
۲۶..... ۱-۹. فرآیند آماده‌سازی و اجرای برنامه	
۲۷..... ۱-۱۰. محیط برنامه‌نویسی C++	
۲۷..... ۱-۱۱. مفهوم پیش‌پردازنده	
۲۷..... ۱-۱۲. ساختار برنامه در C++	
۲۰..... ۱-۱۳. ورودی و خروجی داده‌ها	
۲۱..... ۱-۱۴. خواندن اطلاعات از صفحه کلید با cin	
۲۱..... ۱-۱۵. مشاهده‌ی نتایج اجرای برنامه در صفحه خروجی	
۲۶..... ۱-۱۶. خواندن کاراکترها از صفحه کلید	
۲۷..... ۱-۱۷. نوع داده‌ی رشته‌ای	
۳۷..... ۱-۱۸. ورودی و خروجی رشته‌ها	
۳۹..... ۱-۱۹. توابعی برای فرمت‌بندی داده‌های خروجی	
۴۲..... ۱-۲۰. پرسش‌ها	
۴۲..... ۱-۲۱. تمرین‌ها	
۴۲..... ۱-۲۲. پروژه‌های برنامه‌نویسی	

فصل دوم : ساختارهای کنترلی

۴۴..... ۲-۱. ساختارهای تکرار	
۵۴..... ۲-۲. ساختارهای تصمیم	
۶۱..... ۲-۳. ساختار تصمیم switch	
۶۲..... ۲-۴. پرسش‌ها	
۶۳..... ۲-۵. تمرین‌ها	
۶۵..... ۲-۶. پروژه‌های برنامه‌نویسی	

فصل سوم : توابع و کلاس‌های حافظه

۶۶..... ۳-۱. چرا در برنامه از توابع استفاده کنیم؟	
۶۷..... ۳-۲. نوشتن توابع	
۶۹..... ۳-۳. روش‌های ارسال پارامترها به توابع	

۲۴۸	۷-۷. تمرین‌ها
۲۴۹	۷-۸. پروژه‌های برنامه‌نویسی
فصل هشتم: تعریف مجدد عملگرها	
۲۵۲	۸-۱. محدودیت‌های تعریف مجدد عملگرها
۲۵۳	۸-۲. تعریف مجدد عملگرها به کمک تابع عضو کلاس
۲۵۴	۸-۳. تعریف مجدد عملگرها به کمک تابع دوست
۲۶۰	۸-۴. تعریف مجدد عملگرهای <> و >>
۲۶۲	۸-۵. تعریف مجدد عملگرهای ترکیبی
۲۷۰	۸-۶. تعریف مجدد عملگرهای <code>new</code> و <code>delete</code>
۲۷۵	۸-۷. تعریف مجدد عملگرهای <code>new</code> و <code>delete</code> برای آرایه‌ها
۲۷۸	۸-۸. تعریف مجدد عملگر []
۲۸۰	۸-۹. تعریف مجدد عملگر ()
۲۸۲	۸-۱۰. تعریف مجدد عملگر ->
۲۸۳	۸-۱۱. تعریف مجدد عملگر کاما
۲۸۵	۸-۱۲. مثال کاربردی: ایجاد کلاس آرایه (مهم)
۲۸۶	۸-۱۳. کلاس پراکسی (<code>proxy class</code>)
۲۸۹	۸-۱۴. پرسش‌ها
۲۹۰	۸-۱۵. تمرین‌ها
۲۹۱	۸-۱۶. پروژه‌های برنامه‌نویسی

فصل نهم: فایل‌ها

۲۹۱	۹-۱. مفهوم فایل در C++
۲۹۲	۹-۲. انواع فایل از نظر نوع اطلاعات
۲۹۳	۹-۳. سازمان فایل
۲۹۴	۹-۴. کلاس‌های فایل
۲۹۷	۹-۵. سیووهای ذخیره و بازیابی اطلاعات
۲۹۷	۹-۶. ورودی و خروجی کاراکترها با <code>(put()</code> و <code>get()</code>)
۲۹۸	۹-۷. ورودی و خروجی با پرتری
۳۰۱	۹-۸. ورودی و خروجی رشته‌ها
۳۰۲	۹-۹. ورودی و خروجی همه‌ها با فرمت
۳۰۵	۹-۱۰. ورودی و خروجی رکوردها
۳۱۰	۹-۱۱. خواندن فایل‌های متنه
۳۱۱	۹-۱۲. تابع <code>ignore()</code>
۳۱۲	۹-۱۳. انجام تغییرات در فایل ترتیبی
۳۱۷	۹-۱۴. فایل‌های تصادفی
۳۱۸	۹-۱۵. تغییر موقعیت اشاره‌گر فایل
۳۲۷	۹-۱۶. وضعیت ورودی و خروجی
۳۲۸	۹-۱۷. پرسش‌ها
۳۲۸	۹-۱۸. تمرین‌ها
۳۲۸	۹-۱۹. پروژه‌های برنامه‌نویسی

فصل دهم: برنامه‌نویسی شی‌عیگرا: وراثت

۳۲۱	۱۰-۱. کنترل دستیابی به کلاس پایه
۳۲۵	۱۰-۲. وراثت و اعضای محافظت شده

۱۵۳	۱۰-۵. مشکلات آرایه‌ها در C++
۱۵۴	۱۰-۶. رشته‌ها
۱۵۵	۱۰-۷. پردازش رشته‌ها
۱۷۴	۱۰-۸. پرسش‌ها
۱۷۴	۱۰-۹. تمرین‌ها
۱۷۶	۱۰-۱۰. پروژه‌های برنامه‌نویسی

فصل ششم: اشاره‌گرها

۱۷۷	۶-۱. متغیرهای اشاره‌گر
۱۷۸	۶-۲. عملگرهای اشاره‌گر
۱۷۸	۶-۳. اشاره‌گرها و انواع متغیرها
۱۸۰	۶-۴. اعمال روی اشاره‌گرها
۱۸۲	۶-۵. متغیرهای پویا
۱۸۳	۶-۶. اشاره‌گرها و توابع (فراختوانی با ارجاع)
۱۸۵	۶-۷. استفاده از واژه <code>const</code> با اشاره‌گرها
۱۸۷	۶-۸. اشاره‌گرها و آرایه‌ها
۱۸۹	۶-۹. آرایه‌ی پویا (<code>dynamic array</code>)
۱۹۱	۶-۱۰. اشاره‌گرهای تابع (function pointers)
۱۹۵	۶-۱۱. اشاره‌گرها و رشته‌ها
۲۰۱	۶-۱۲. آرایه‌ای از اشاره‌گرها
۲۰۲	۶-۱۳. اشاره‌گر به اشاره‌گر
۲۰۴	۶-۱۴. نکاتی در مورد اشاره‌گرها
۲۰۵	۶-۱۵. مرجع (reference)
۲۰۹	۶-۱۶. پرسش‌ها
۲۰۹	۶-۱۷. تمرین‌ها
۲۱۱	۶-۱۸. پروژه‌های برنامه‌نویسی

فصل هفتم: کلاس‌ها و اشیا: بخش دوم

۲۱۲	۷-۱. اعضای کلاس با ویژگی <code>static</code>
۲۱۹	۷-۲. ارسال اشیا به توابع
۲۲۰	۷-۳. برگرداندن اشیا توسط تابع
۲۲۱	۷-۴. انتساب اشیا به یکدیگر
۲۲۲	۷-۵. تابع عضو ثابت
۲۲۴	۷-۶. استفاده از کلمه‌ی کلیدی <code>mutable</code>
۲۲۵	۷-۷. آرایه‌ای از اشیا
۲۲۲	۷-۸. اشاره‌گرهایی به اشیا
۲۲۵	۷-۹. اشاره‌گر <code>this</code>
۲۲۷	۷-۱۰. اشاره‌گرهایی به اعضای کلاس
۲۲۸	۷-۱۱. ارسال اشیا به صورت مرجع به تابع
۲۴۰	۷-۱۲. تخصیص پویای اشیا
۲۴۲	۷-۱۳. آرایه‌های پویایی از اشیا
۲۴۲	۷-۱۴. تابع دوست کلاس
۲۴۷	۷-۱۵. کلاس‌های دوست
۲۴۸	۷-۱۶. پرسش‌ها

۱۲-۳. سلسله مراتب استثناءها در کتابخانه‌ی استاندارد	۴۰۵
۱۲-۴. اصول اداره‌کردن استثناءها	۴۰۶
۱۲-۵. اداره‌کردن استثناءها در کلاس مشتق	۴۱۳
۱۲-۶. محدود کردن استثناءها	۴۱۵
۱۲-۷. پرتاپ مجدد استثناءها	۴۱۶
۱۲-۸. سازنده‌ها، مغرب‌ها و اداره‌کردن استثناءها	۴۱۶
۱۲-۹. پرسش‌ها	۴۲۲
۱۲-۱۰. تمرین‌ها	۴۲۲
۱۲-۱۱. پروژه‌های برنامه‌نویسی	۴۲۲

فصل چهاردهم: ساختمندان داده‌ها

۱۴-۱. لیست‌های پیوندی	۴۲۳
۱۴-۲. تعریف گره لیست	۴۲۴
۱۴-۳. کلاس لیست پیوندی	۴۲۴
۱۴-۴. تعریف اشاره‌گر خارجی	۴۲۵
۱۴-۵. ایجاد و حذف گره لیست پیوندی	۴۲۵
۱۴-۶. پیونددادن گره‌های لیست پیوندی	۴۲۶
۱۴-۷. درج گره‌ای در لیست پیوندی	۴۲۶
۱۴-۸. حذف گره از لیست پیوندی	۴۲۷
۱۴-۹. پیماش لیست پیوندی	۴۲۷
۱۴-۱۰. لیست‌های حلقوی	۴۲۸
۱۴-۱۱. لیست‌های دوپیوندی	۴۲۸
۱۴-۱۲. بیسته	۴۲۹
۱۴-۱۳. صفت	۴۲۹
۱۴-۱۴. درخت‌ها	۴۳۰
۱۴-۱۵. درخت دودویی	۴۳۰
۱۴-۱۶. پرسش‌ها	۴۳۱
۱۴-۱۷. تمرین‌ها	۴۳۱
۱۴-۱۸. پروژه‌های برنامه‌نویسی	۴۳۱

فصل پانزدهم: تسهیلات ورودی و خروجی

۱۵-۱. استریم‌ها (streams)	۴۶۶
۱۵-۲. کتابخانه ostream	۴۶۷
۱۵-۳. کلاس‌ها و اشیای استریم C++	۴۶۷
۱۵-۴. ورودی - خروجی فرمت‌بندی شده	۴۶۸
۱۵-۵. فرمت‌بندی به کمک اضافی iOS	۴۶۸
۱۵-۶. مقداردادن به همه نشانگرهای	۴۷۱
۱۵-۷. فرمت‌بندی با توابع	۴۷۲
۱۵-۸. فرمت‌بندی با توابع خاص	۴۷۳
۱۵-۹. ایجاد دستکاری کننده‌های جدید	۴۷۶
۱۵-۱۰. پرسش‌ها	۴۷۸
۱۵-۱۱. تمرین‌ها	۴۷۹
۱۵-۱۲. پروژه‌های برنامه‌نویسی	۴۷۹

۱۰-۳. استفاده از سازنده‌ها و مغرب‌ها در کلاس‌های مشتق	۴۲۰
۱۰-۴. ارسال پارامترها به سازنده‌های کلاس پایه	۴۲۲
۱۰-۵. درباره‌ی اشاره‌گرهای کلاس پایه و مشتق	۴۲۴
۱۰-۶. توابع هضم در کلاس‌های پایه و مشتق	۴۲۸
۱۰-۷. وراثت چندگانه	۴۳۲
۱۰-۸. استفاده از کلاس‌های مجازی در وراثت	۴۳۷
۱۰-۹. پرسش‌ها	۴۳۸
۱۰-۱۰. تمرین‌ها	۴۳۸
۱۰-۱۱. پروژه‌های برنامه‌نویسی	۴۳۸

فصل یازدهم: برنامه‌نویسی شی‌گرا؛ چند ریختی

۱۱-۱. مفهوم توابع مجازی	۴۴۰
۱۱-۲. پیاده‌سازی چند ریختی از طریق تابع مجازی	۴۴۲
۱۱-۳. صفت مجازی، موروثی است	۴۴۴
۱۱-۴. توابع مجازی سلسله مرتبی هستند	۴۴۵
۱۱-۵. توابع مجازی مخفی	۴۴۷
۱۱-۶. کلاس‌های انتزاعی	۴۴۸
۱۱-۷. استفاده از توابع مجازی	۴۷۰
۱۱-۸. سیستم حقوق و دستمزد به کمک چند ریختی	۴۷۲
۱۱-۹. مغرب‌های مجازی (virtual destructors)	۴۷۳
۱۱-۱۰. پرسش‌ها	۴۷۴
۱۱-۱۱. تمرین‌ها	۴۷۴
۱۱-۱۲. پروژه‌های برنامه‌نویسی	۴۷۴

فصل دوازدهم: قالب‌ها

۱۲-۱. توابع کلی	۴۸۴
۱۲-۲. تابعی با دو نوع کلی	۴۸۷
۱۲-۳. تعریف مجدد تابع کلی	۴۸۸
۱۲-۴. تعریف مجدد قالب تابع	۴۸۹
۱۲-۵. توابع قالب و پارامترهای معمولی	۴۹۰
۱۲-۶. کاربرد توابع کلی	۴۹۱
۱۲-۷. کلاس‌های کلی یا قالب‌های کلاس	۴۹۳
۱۲-۸. آرگومان‌های کلاس کلی	۴۹۶
۱۲-۹. کلاس کلی با پیش از یک نوع داده	۴۹۸
۱۲-۱۰. آرگومان‌های پیش‌فرض در کلاس‌های قالب	۴۹۹
۱۲-۱۱. قالب‌ها و وراثت	۵۰۱
۱۲-۱۲. قالب‌ها و کلاس‌های دوست	۵۰۱
۱۲-۱۳. قالب‌ها و اعضای استانیک	۵۰۱
۱۲-۱۴. پرسش‌ها	۵۰۲
۱۲-۱۵. تمرین‌ها	۵۰۲
۱۲-۱۶. پروژه‌های برنامه‌نویسی	۵۰۲

فصل سیزدهم: اداره‌کردن استثناء

۱۳-۱. کی باید از اداره‌کردن استثناء استفاده کرد	۴۰۴
۱۳-۲. سایر تکنیک‌های کنترل خطای	۴۰۴

۴۹۶.....۱۷-۲. عملیات متداول در کانتینرها ۴۹۶.....۱۷-۳. مقدمه‌ای بر تکرارگرهای (iterators) ۴۹۹.....۱۷-۴. مقدمه‌ای بر الگوریتم‌ها ۴۹۹.....۱۷-۵. بردارها ۵۰۵.....۱۷-۶. ذخیره‌ی اشیا در بردار پیوست : راهنمای محیط ویژوال استودیو ۵۰۷.....پ-۱. نصب نرم‌افزار ویژوال استودیو ۵۰۹.....پ-۲. راهاندازی ویژوال استودیو پ-۳. تایپ و اجرای یک برنامه‌ی نمونه در ویژوال استودیو ۵۱۵.....پ-۴. بازکردن پروژه در ویژوال استودیو ۵۱۶.....منابع	فصل شانزدهم: دستورات پیش‌پردازندۀ ساختمان و نوع شمارشی ۴۸۰.....۱۶-۱. تعریف ماکرو ۴۸۳.....۱۶-۲. ضمیمه‌کردن فایل‌ها ۴۸۳.....۱۶-۳. دستورات پیش‌پردازندۀ شرطی ۴۸۶.....۱۶-۴. حذف ماکروی تعریف‌شده ۴۸۷.....۱۶-۵. ساختمان‌ها ۴۸۹.....۱۶-۶. تعریف نوع با <code>typedef</code> ۴۸۹.....۱۶-۷. یونیون‌ها ۴۹۰.....۱۶-۸. فیلدۀای بیتی ۴۹۰.....۱۶-۹. انواع داده‌ی شمارشی
فصل هفدهم: کتابخانه‌ی قالب استاندارد (STL) ۴۹۵.....۱۷-۱. مقدمه‌ای بر کانتینرها	

بسمه تعالی

پیشگفتار

اکنون این کتاب در ویراست چهارم خود به سر می‌برد و در این ویراست، آخرین استانداردهای C++ تا زمان نوشتن کتاب، موردنبررسی قرار گرفته است. تغییر اساسی نسبت به ویراست قبلی، تغییر محیط برنامه‌نویسی و کامپایلر C++ است. در این ویراست از کامپایلر Visual C++ استفاده شد که در محیط مجتمع و بسیار مناسب "Microsoft Visual Studio" برنامه‌نویسی می‌شود. به دلایل زیر این محیط انتخاب شد:

۱. جدیدترین کامپایلر Visual C++

۲. محیط ویراستاری قوی برای تایپ و اشغال‌زدایی برنامه

۳. محیط اجرایی مناسب برای اجرای برنامه‌های C++

۴. استفاده از جدیدترین استانداردهای C++

برای این‌که با این محیط آشنا شوید و بتوانید در آن برنامه‌نویسی کنید، پیوست کتاب را مطالعه کنید.

تعداد زیادی مثال در کتاب ارائه شد که جهت سهولت در استفاده از آن‌ها، در سایت انتشارات علوم رایانه با آدرس www.olomrayaneh.net و در لینک "کدهای رایگان" قرار داده شده است. برای آشنایی با چگونگی اجرای مثال‌های کتاب، به پیوست مراجعه کنید. اگر موفق نشدید مثال‌های کتاب را دانلود یا اجرا کنید، با انتشارات علوم رایانه تماس حاصل فرمایید.

نکته‌ی مهم: انتشارات علوم رایانه، اجازه‌ی نوشتن کتاب حل تمرین را برای این کتاب، به هیچ کس و اگذار نکرده است و چنانچه خلاف آن مشاهده شود، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تابستان ۱۳۹۰

عین‌الله جعفرنژاد قمی

jghomim@gmail.com

فصل ۱

مقدمات زبان C++

زبان‌های برنامه‌سازی محدودی وجود دارند و برنامه‌نویسان، دستورالعمل‌های برنامه را به زبان‌های مختلفی می‌نویستند، گه بعضی از آن‌ها مستقیماً توسط کامپیوتر قابل درک هستند ولی بعضی دیگر باید به زبان ماشین (زبانی که کامپیوتر آن را درک می‌کند). ترجمه شوند، صدها زبان برنامه‌سازی وجود دارند که هر کدام از آن‌ها برای اهداف خاصی طراحی شدند. تمام این زبان‌ها را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

- زبان‌های ماشین (زبان‌هایی که فقط از کدهای ۰ و ۱ استفاده می‌کنند).
  - زبان‌های اسمبلی (زبان‌هایی که از نعادتها و علامت‌های خاصی استفاده می‌کنند).
  - زبان‌های سطح بالا (زبان‌هایی که یک دستورالعمل در آن‌ها، چندین کار را انجام می‌دهد).
- C++ یکی از زبان‌های سطح بالا است که به زبان‌محواره‌ای نزدیک است. این زبان در اوایل دهه ۱۹۸۰ از زبان C توسعه یافت. زبان C++ برای اغلب کامپیوترها وجود دارد و مستقل از سخت‌افزار است.
- دو سبک برنامه‌نویسی متداول وجود دارد که برای هر کدام از این سبک‌ها، زبان‌هایی طراحی و پیاده‌سازی شدند:

- سبک برنامه‌نویسی ساخت‌یافته (structured programming)
  - سبک برنامه‌نویسی شیء‌گرا (object oriented programming)
- زبان C از سبک برنامه‌نویسی ساخت‌یافته و زبان C++ از سبک برنامه‌نویسی شیء‌گرا پیروی می‌کند. ابتدا به این دو سبک برنامه‌سازی می‌پردازیم.

۱-۱ برنامه‌نویسی ساخت‌یافته

در دهه ۱۹۶۰ میلادی، تولید بسیاری از نرم‌افزارها با مشکل مواجه شدند. زمان‌بندی تولید نرم‌افزار به تأخیر می‌افتد، هزینه‌ها بالا بود و در نتیجه بودجه تولید نرم‌افزار افزایش می‌یافتد و نرم‌افزار تولیدی نیز از قابلیت اعتماد بالایی برخوردار نبوده است. تولیدکنندگان نرم‌افزار به این نتیجه رسیدند که تولید نرم‌افزار مشکل‌تر از چیزی است که در مورد آن تصور می‌شود. تحقیقاتی که برای برطرف کردن مشکلات به عمل آمد، منجر به برنامه‌نویسی ساخت‌یافته شد. برنامه‌نویسی ساخت‌یافته، روش منظمی برای نوشتن برنامه‌ها است و منجر به نوشتن برنامه‌هایی می‌شود که خوانایی آن‌ها بالا است، تست و اشکال‌زدایی آن‌ها راحت‌تر و اصلاح آن‌ها آسان‌تر است.